

# Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ.

Стаття 5 Конституції України

№32 (48)

# Наша ГРОМАДА

П'ЯТНИЦЯ,  
10 серпня '18

## Перший Спас – Медовий

Три Спаси – традиційні релігійні свята, які люблять відзначати українці з приходом серпня. Першим, 14 серпня, відзначають Медовий Спас або, як його ще називають, Маковія. Потім, 19 серпня, Яблуневий Спас, а в кінці літа – 29 серпня – Горіховий Спас.



Медовий або Маковий Спас ще називають Мокрим, або Спасом на воді. У цей день прийнято освячувати воду в криницях і водоймах, пекти пряники, пироги та млинці з медом і маком. Існує прикмета: яким буде день першого Спасу, таким буде і третій – Горіховий. Вважається, що Перший Спас знаменує початок збору врожаю. Предки вірили, що Медовий Спас – це кінець літа і треба починати приготування до зими. Вірили, що після Медового Спасу бджоли більше не несуть мед. Саме в цей день пасічники діставали з вуликів перші медові стільники і святити в церкві. Зібраний в цей час мед вважався найбільш цілющим.

## Кошти на нову амбулаторію є

Минулого вівторка відбулася позачергова сесія Катеринівської сільської ради. Головним питанням порядку денного була доля участі ради у фінансуванні спорудження нової лікарської амбулаторії.

Як уже повідомлялося в одному з попередніх випусків «Нашої громади», у липні уряд включив Катеринівську ОТГ до переліку тих територіальних громад, яким держава допоможе збудувати амбулаторії за умови, що десять відсотків її вартості погодиться виділити

сільська рада. І ось депутати одностайно підтримали проект рішення про виділення з бюджету нинішнього року 620 тисяч гривень. Внесок держави – 5,6 мільйона гривень.

Катеринівський сільський голова Тетяна Терещенко повідомила, що будівництво амбулаторії розпочнеться в нинішньому році і закінчиться наступного. Крім того, сказала вона, є надія, що разом із розміщенням громада отримає й спеціалізований автомобіль для виїзду до хворих.

## Американці посилюють санкції



Американські сенатори вимагають від президента США Дональда Трампа закликати главу Кремля Володимира Путіна повернути Україні Крим і відмовитися від підтримки бойовиків

на Донбасі. В законопроекті про нові обмежувальні заходи главі Білого дому пропонують створити єдину систему санкцій стосовно Російської федерації і спеціальний координаційний офіс. В економічній частині санкцій сенатори пропонують заблокувати доларові рахунки в США семи російським банкам, у тому числі «Сбербанку», ВТБ, ВЕБ і «Промзв'язокбанку», чого найбільше бояться російські ділові кола.

## За високий рівень обслуговування

Підприємство «Мінерал», яке представлено на території Катеринівської ОТГ мережею магазинів, з нагоди Дня працівників торгівлі отримав подяку Кіровоградської обласної державної адміністрації. Так відзначено його вагомий внесок у розвиток торговельної галузі на селі, високий рівень обслуговування

населення у підпорядкованих йому магазинах. На цьому наголосила начальник управління фінансів Кіровоградської райдержадміністрації Тетяна Пучка, передаючи подяку і квіти від обласної державної адміністрації головному бухгалтеру «Мінералу» Людмилі Макеєвій та депутату сільської ради Тетяні Кухті.

*Актуально*

## Як найвигідніше зберігати гроші

Українці можуть зберігати гроші за допомогою депозитів, облігацій внутрішньої державної позики, закордонних інвестицій. «Депозитам українці віддають найбільшу перевагу. Обсяг депозитів у банківській системі на 1 серпня становив 458 млрд грн. Більше 50% зберігають у гривні. Трохи менше – в іноземній валюті», – прокоментував ситуацію заступник директора департаменту монетарної політики та економічного аналізу НБУ Володимир Лепушинський.

За його словами, вигідно купувати облігації внутрішньої державної позики (ОВДП). Робити це можна або у гривні, або у валюті. Також фізичні особи можуть отримати електронну ліцензію Нацбанку та інвестува-



ти кошти за кордон. «Гривневі ОВДП сьогодні є достатньо привабливими. Адаже ставки за облігаціями наразі значно вищі, ніж за депозитами. Крім того, доходи від зберігання коштів на депозитах обкладаються 18% податком на доходи фізосіб і військовим збором – 1,5%. Доходи від інвестування в ОВДП – лише військовим збором», – наголосив Лепушинський.

## Ольга Буряк: Учні мають почуватися щасливими і потрібними

Епопея з реформуванням освітніх закладів Катеринівської об'єднаної територіальної громади наближається до закінчення. Як відомо, раніше депутати Катеринівської сільської ради на базі трьох шкіл – Катеринівської, Володимирівської та Олексіївської утворили єдиний навчальний заклад – ліцей «Нова школа». Питанням реорганізації опікувався тимчасово виконуючий обов'язки директора, готувалися та вносилися зміни до установчих документів, одночасно тривав конкурс на керівника ліцею. І ось минулої середи конкурсна комісія назвала переможця. Ним стала Ольга Борисівна Буряк, вчитель зарубіжної літератури колишньої Катеринівської середньої школи.

Кілька слів про сам конкурс. На 27 липня, останній день подачі заяв, було зареєстровано чотирьох претендентів. Згодом два з них зняли свої кандидатури, один з претендентів не пройшов відбірковий етап, тому до участі в конкурсі було допущено одного кандидата – уже згадану Ольгу Буряк, яка має великий педагогічний досвід, користується повагою як серед колег-педагогів, так і серед учнів. Її знають як порядну та чесну людину, відповідального, творчого і активного працівника, який не боїться труднощів.

На засіданні комісії О. Буряк представила свою програму роз-



витку закладу на наступні п'ять років, показала відмінне знання чинного законодавства у сфері загальної середньої освіти. Члени комісії визнали її переможцем конкурсу. До виконання обов'язків директора ліцею вона зможе приступити після погодження її кандидатури депутатами сільської ради.

Кореспондент «Нашої громади» попросив Ольгу Борисівну поділитися враженнями від події. Ось що вона сказала:

– Я усвідомлюю, який тя-

гар візьму на себе, якщо депутати довірять мені очолювати коледж. Коледж – це, перш за все, масштаби, адже під одним «дахом» об'єдналося аж три колишні школи. Але мене тішить, що абсолютна більшість педагогічного колективу – гарні фахівці, добре знають свою справу, і з ними можна буде досягти головного: так організувати навчальний і виховний процеси у коледжі, щоб учні почувалися тут щасливими і потрібними.

*Сергій ЧОРНИЙ*

## Володимир Кухта: Прикро, що люди, яким довіряв, виявилися нечесними

У Катеринівці та Обознівці, де проживає більшість працівників ПАТ «Кіровоградське рудоуправління», про це минулої тижня тільки й говорили: виявилося, що кілька вантажівок підприємства були обладнані пристосуваннями, які дозволяли красти паливо, і це спонукало адміністрацію ПАТ розпрощатися з деким з водіїв.

За словами генерального директора ПАТ Володимира Кухти, ті пристосування виявлено у ході технічного огляду машин, проведеного власними силами підприємства.

– Теоретично можна припустити, що за зміну з кожної машини крапалося близько п'яти літрів

пального, – повідомив Володимир Кухта.

Також генеральний директор розповів, що вирішив не продовжувати контракти з водіями, які обладнали машини такими пристосуваннями (саме завершувалися терміни дії цих договорів), а за останній місяць їм нараховано зарплати без преміальних.

– Це рішення спричинило велике незадоволення з боку родин водіїв, – продовжує Володимир Кухта. – Рідні приходили до мене, просили залишити водіїв на роботі, не позбавляти надбавок і премій. Я свого рішення не змінив.

А ще генеральний директор «Кіровоградського рудоуправ-

ління» зауважив:

– Мені прикро, що люди, яким довіряв, виявилися нечесними. На декого з цих водіїв я покладав великі надії. Зокрема, одному з них хотів довірити самоскид «Bell», який незабаром отримаємо з Південної Африки.

До сказаного Володимиром Кухтою залишається додати таке. Люди, які працюють на вантажівках у ПАТ «Кіровоградське рудоуправління», заробляють пристойно – і двадцять тисяч гривень на місяць, і тридцять тисяч. І все ж дехто поставив на карту чималий легальний заробіток заради невеликого незаконного.

*Віктор ІВАНЕНКО*



# Марія Чеботар: У Польщі не побачиш, щоб хтось курив чи пив пиво на вулиці і дорогу переходив на червоне світло

Минулого року вона закінчила дев'ятий клас Катеринівської школи, готувалася йти в десятий, коли зателефувала класний керівник і запитала, чи не хотіла б продовжити навчання в Польщі. Порадившись із батьками, вирішила скористатися несподіваною пропозицією, тим більше, що витрати на проживання, навчання та харчування поляки брали на себе. Нині Марія Чеботар приїхала на канікули в рідну Обознівку. Охоче погодилася відповісти на запитання кореспондента «Нашої громади».

**– Марійко, ти, коли поїхала до Польщі, дуже скучала за рідними, друзями?**

– Звичайно. Мені було всього п'ятнадцять, і я ще ніколи так надовго не залишала ні батьків, ні сестричок, яких у мене три, ні друзів. Тому в перші дні дуже сумувала, але лекції і практичні заняття відволікали, а ще боротися з ностальгійним настроєм допомагала Анжеліка Ткач із Підвисокого Новоархангельського району – ми з нею вчимося в одному класі.

**– Ти навчашся у коледжі міста Замостя. Розкажи про це, будь ласка, детальніше.**

– Коледж готує кухарів, кондитерів і столярів. Я вчуся на кондитера. Процес навчання передбачає як лекції, так і практичні заняття: два дні на тиждень – у нас практика, решта днів – лекції. Мова викладання – польська. Її ми вивчали перший місяць, і цього вистачило, щоб почати слухати лекції. Сьогодні я вільно спілкуюся польською, чого не можу сказати про письмо – важко дається граматики.

**– Як проходять практичні заняття?**

– У понеділок і вівторок ми ходимо в кондитерський цех, де вчимося готувати, наприклад, тісто різних видів, потім з нього робимо ласощі, які продаються в сусідньому кафе. Але це ще тільки ознайомлення з майбутньою професією, ґрунтовно вивчатимемо її на останньому, третьому курсі, коли вже не буде лекцій.

**– Тобто зараз ти здобуваєш середню освіту. Як тобі даються загальні дисципліни?**

– Легко, адже багато з того, що вивчаємо в коледжі, ми проходили в школі. Проте це зовсім не означає, що ми можемо дозволяти собі байдкувати. Поляки вважають: якщо тобі надано можливість навчатися безкоштовно, ти маєш вчитися



добре.

**– Ти вчишся добре?**

– За підсумками першого курсу всього одинадцять учнів із 240 здобули право на отримання стипендії в новому навчальному році, і я одна з них. Потрібно було набрати середній бал не нижче 4,75, і це мені вдалося.

**– З чим тебе і вітаю. А тепер – кілька слів про побутові умови, як ви відпочиваєте?**

– Живемо в гуртожитку, умови дуже добрі. У кімнаті нас четверо, є ванна, туалет. Кухня окремо, але нею ми майже не користуємося, оскільки нас



годуєть у студентській їдальні безкоштовно. Щодо відпочинку, дозвілля, то час на це є – можеш читати, займатися спортом, гуляти містом. Ніхто ні до чого тебе не примушує. Але багато чого узгоджується з куратором. Він, наприклад, вирішує, коли ми маємо повернутися в гуртожиток. Взагалі він дуже за нас турбується – при потребі везе в лікарню, вирішує інші якісь питання, обов'язково приїздить серед ночі, коли хтось порушує дисципліну.



**– І таке трапляється?**

– Рідко, бо за порушення дисципліни можуть і з коледжу відрахувати, і тоді доведеться додому повертатися.

**– Ти згадала про лікарню. Лікування для вас теж безкоштовне?**

– Ні, за надані нам медпослуги ми платимо, а потім звертаємося до компанії, в якій застрахувалися, щоб вона компенсувала нам витрати. Якщо страхова компанія польська – жодних проблеми не виникає, з нашими буває всяке.

**– Про ставлення до українців у Польщі можна почути різне, а які твої спостереження?**

– Можуть бути якісь недружні погляди з боку польських учнів, бо їм зазидно – вони старші за нас на рік-два, а навчаються гірше, оце і все. Дуже толерантно поведуться з нами викладачі,

мешканці міста. Всі доброзичливі, привітні. Один тільки приклад. Коли ми прибули в Польщу, з вокзалу нас забирав автобус. У коледжі з'ясувалося, що хлопці повантажили не всі рюкзаки, зокрема, й мій. По-перше, ніхто наших рюкзаків і пальцем не торкнувся, поки вони були на вокзалі, а по-друге, мене вразила поведінка водія: він нікому не дорікав, не висловлював обурення, а розвернувся й поїхав на вокзал, хоч це й далеченько було.

**– Українці у вашому містечку є?**

– Дуже багато. Вони, як правило, в кафе працюють, і дуже раді нас бачити, завжди намагаються чимось пригостити.

**– Усі, хто побуває в Польщі, заздять полякам, що в них всюди чисто, порядок.**

– В Обознівці чи Катеринівці не гірше, от тільки там і будинки кращі, і дороги, а ще ти не побачиш, щоб хтось курив чи пив пиво на вулиці, і на червоне світло світлофора там ніхто не ризикує ходити, бо всюди відеореєстратори, і поліція тебе знайде швидко і штраф выпише чималенький. У міському транспорті немає «зайців», оскільки це не вигідно – за безбілетний проїзд ти сплатиш 100 злотих, що дорівнює 720-730 гривням. Сподіватися, що ти втечеш, теж марна справа, польська поліція працює ефективно.

**– І насамкінець. Які плани на майбутнє?**

– Не повірите, в коледжі мені сподобалася німецька мова, вона дається мені дуже легко, то я мрію побувати і в Німеччині.

**– Тоді бажаю, щоб мрія твоя здійснилася.**

– Дякую.

Сергій ЧОРНИЙ

На знімках: М.Чеботар в Обознівці; майбутні кулінари; у Замості всі будинки розфарбовані, що робить його дуже красивим.

## Варто знати

### Позбавлення батьківських прав

Позбавлення батьківських прав залишається виключним, крайнім заходом впливу на батьків, які недобросовісно виконують свої обов'язки щодо виховання та утримання своїх дітей.

Сімейний кодекс України містить виключний перелік підстав позбавлення батьківських прав, якщо батьки: 1) не забрали дитину з полового будинку або з іншого закладу охорони здоров'я і протягом 6 місяців не виявляли щодо неї батьківського піклування; 2) ухиляються від виконання своїх обов'язків по вихованню дитини; 3) жорстоко поведуться з дитиною; 4) є хронічними алкоголіками або наркоманами; 5) вдаються до будь-яких видів експлуатації дитини, примушують її до жебракування та бродяжництва; 6) засуджені за вчинення умисного кримінального правопорушення щодо дитини.

Для позбавлення батьківських прав необхідно: встановити, що особа свідомо порушує батьківські обов'язки, злісно не виконує вимоги та рекомендації органів опіки і піклування, служб у справах неповнолітніх, навмисно ухиляється від лікування; звернутись до органу опіки та піклування з тим, щоб отримати висновок щодо умов життя і виховання дитини, поведінки батьків, їх взаємин з дітьми та відношення до виконання своїх батьківських обов'язків; звернутись до суду із заявою про позбавлення батьківських прав.

Суд розглядає справи про позбавлення батьківських прав за заявою: одного із батьків, опікуна, піклувальника, особи, в сім'ї якої проживає дитина; закладу охорони здоров'я, навчального або іншого дитячого закладу, в якому вона перебуває; органу опіки та піклування; прокурора; самої дитини, яка досягла 14 років.

Справи про позбавлення батьківських прав розглядає суд за місцем реєстрації того з батьків, якого хочуть позбавити прав.

При розгляді судом таких питань є обов'язковою участь органу опіки та піклування, який подає суду письмовий висновок щодо обставин справи.

Батьки, позбавлені батьківських прав, втрачають такі права: 1) особисті немайнові права щодо дитини (наприклад, право вирішувати питання виховання дитини та навіть вільно спілкуватися з нею, право давати дозвіл на зміну дитиною свого прізвища чи імені, право визначати місце проживання дитини та дозволити чи заборонити їй виїзд за кордон тощо); 2) перестають бути законним представником дитини (не можуть представляти без окремої довіреності її інтереси в судах чи інших органах); 3) втрачають права на будь-які пільги та державну допомогу, що надаються сім'ям з дітьми; 4) не можуть бути усиновлювачем, опікуном та піклувальником (тобто не зможуть усиновити іншу дитину); 5) не можуть одержати в майбутньому тих батьківських прав, пов'язаних із батьківством, які вони могли б мати у разі своєї непрацездатності; 6) втрачають інші права, засновані на спорідненості з дитиною (наприклад, їхня дитина може бути усиновлена без їхньої згоди, як батьків); 7) втрачають право на спадкування після дитини (крім випадків, коли це передбачено заповітом дитини).

Особа, позбавлена батьківських прав, не звільняється від обов'язку утримувати дитину.

## Відповідальність посилюється

В області на користь понад 14 тисяч дітей з початку року стягнуто аліментів на загальну суму 65 мільйонів гривень. За словами начальника Головного територіального управління юстиції в Кіровоградській області Вадима Гуцула, досягнення такого результату стало можливим завдяки дії пакету законодавчих змін «Чужих дітей не буває». Він також нагадав, що з 29 серпня вступає у силу другий пакет змін, який ще посилить відповідальність неплатників аліментів.

## Кримінал

### Сховався у психлікарні

Коли Д., одинокий житель Володимирівки минулої весни потрапив до лікарні, він не сподівався, що в його помешканні хтось так похазяйнує, що залишиться він без чавунної плити з колісниками, каструль та іншого хатнього металевого начиння. Тим «хазяйновитим» чоловіком, як пізніше встановить поліція, був мешканець сусіднього села Могутного. У хаті тимчасово відсутнього він влаштував собі лігво, з якого здій-

снював вилазки за металом. Крав плити, казани, каструлі, здавав заготівельнику брухту, а виручені кошти пропивав.

Про «художества» зальотного чоловіка жителі Володимирівки покаржилися в поліцію. Прибули на місце щойно призначений керівник поліцейської станції Катеринівської ОТГ Дмитро Нетребенко та старший уповноважений районного відділу поліції Роман Слободя-

нюк швидко встановили особу мисливця за металом і навіть зустрілися з ним в... обласній психіатричній лікарні. Туди зловмисника привели не стільки проблеми зі здоров'ям, скільки бажання сховатися від поліції і тих, кого він обкрадав у Володимирівці, Могутному та інших селах. Про це він «щиросердно» розповів несподіваним гостям. Попереду на нього чекають досудове слідство та суд.



Жительці Овсяниківки Ніні Лапіній, хоч і закінчила тільки сім класів школи, випало обіймати відповідальні (за сільськими, звичайно, мірками) посади – рахівника бурякопункту, керівника клубу, секретаря сільради, листоноші. А оскільки життя в шлюбі не склалося, вона, щоб забезпечити дітей всім необхідним, суміщала публічну службу з тяжкою працею у підсобному господарстві (тримала по кілька корів, телят, свиней, обробляла город), ще й бурякові плантації в колгоспі сапала.

Тепер Ніна Федорівна часто поринає у спогади про минуле. І, здається, рада була співрозмовникові в особі журналіста «Нашої громади».

– Оцю ніч згадувала батька, – сказала вона мені. Я попросив розказати про нього.

Ніна Федорівна пояснила, що її батько, Федір Миколайович Онойченко, до війни був головою місцевого колгоспу.

– А як війна почалася, батька залишили тут, щоб відправляв скот на схід, – розповіла пенсіонерка далі. – Коли повернувся в село, його арештували німці. Його видав один з місцевих. Спочатку батька в Кіровограді тримали, потім він на каторзі у Терновій Балці був (у Терновій Балці Компаніївського району в роки німецької окупації знаходився концтабір. – В.К.), а згодом його поїздом кудись відправили. Після війни батько не повернувся. Слід його загубився. Аж у 1958 році, я тоді в Шостаківці на

бурякопункті працювала, один чоловік мене запитав: «Тебе Онойченко фамілія?». Відповідаю, що так. «А Онойченка Федю знаєш?» – питає він. Кажу: «Онойченко Федір Миколайович – це мій батько». А він: «Я з Фе-



дором у Любліні на каторзі був (у Другу світову на околиці польського міста Люблін знаходився табір смерті Майданек. – В.К.). Федя мені якось сказав, що його в крематорій наступного дня відправляють. Після того його не бачив».

На запитання, чи не пробувала розшукати слід батька, Ніна Федорівна відповіла, що ні. І пояснила:

– Мати зверталася в якусь інстанцію, а там її образили: сказали, що її чоловік з німцями був. А він же на каторзі в них був!

Далі я запитав Ніну Федорівну про роботу на сільській культурній ниві.

Вона згадала, як домоглася, щоб у клуб взяли на роботу овсяниківця Василя Барамбу, котрий саме вивчився на баяніста (чомусь проти цього був керівник районного будинку культури). Розповіла, як у ті ж

нас тітка Оля, – Ніна Федорівна розповіла про один з таких випадків детально. – Її чоловік, дядько Льонька, й справді противний був. Прийшли ми до них: «Що тут таке? Розкажіть!». Дядько Льонька до мене звертається: «Тобі, Ніна, все розкажу, а Любі – ні». Люба – це голова. Мені люди довіряли. Потім тітка

– Я хоч і мала, але шуфра була, – сказала. – Роботи важкої не боялася. Тримала і корів, і свиней. Я так наробилася...

– Перед тим, як рознести пенсії, розкладала їх на купки, до кожної – папірець, на якому – прізвище пенсіонера, – Ніна Федорівна повернулася до теми про пошту. – Це – щоб не поми-

## «Я так наробилася...»

роки сільські активісти взяли її в рейд, щоб піммати на гарячому молоді доярку, котра нібито щодня несла з ферми додому пляшку молока:

– Мені дуже жалко було ту дівчину, вона бідувала і найкращою артисткою в клубі була. І от сидимо в засідці, виходять доярки, в руках у них нічого нема, та як заспівають! «Кто-то предупреділ», – тільки й сказав наш головний. А я ж і попередила!

Коли мова зайшла про роботу в сільраді, Ніна Федорівна наголосила, що навантаження на неї було чимале:

– Паперової роботи багато було. Часто доводилося їздити в Кіровоград, бувати в різних організаціях.

Також пенсіонерка пригадала, що їй разом з головою сільради доводилося розбиратися у скаргах місцевих жінок на своїх чоловіків – пияків і розбишак.

– Одного разу звернулася до

Оля померла, і дядько Льонька якось привів до мене додому нову жінку. Каже: «Ніна, розпиши нас». Я питаю: «Ви жити нормально будете? Чи як з тіткою Олею?». Він пообіцяв, що все буде добре. Пішли ми в сільраду, у їх розписала. Вони потім непогано жили.

– Я в сільраді чотирнадцять років пропрацювала, – сказала Ніна Лапіна. – А потім ще на пошті п'ятнадцять.

Начуваний, що сільським листоношам дуже дошкуляють собаки, поцікавився у співрозмовниці, як у неї склалися стосунки з ними.

– Ні-ні, собаки мене не чіпали, – запевнила пенсіонерка. – А гусак якось напав. Та я його як пхнула! Потім він уже не чіплявся.

На запитання, чи не важко було тягати сумку з листами та періодикою (тоді народ передплачував багато газет, журналів), Ніна Федорівна відповіла, що ні.

литися при видачі. А якось пенсії рознесла, і мільйон залишився, тоді купони ходили. Галя, завідувачка, каже: «Здавай гроші в касу». Я: «Ні, треба почекати. Може, комусь недодала». Так і сталося. Приходить баба Мотя, каже: «Ти мені, Ніна, мільйон не додала». А я на той час стільки обпитала вже, бо впевнена була: десь помилилася. Та цей випадок був винятковий, в мене завжди все сходилося.

І от у мене начебто й вичерпалися запитання до Ніни Лапіної, дякую їй за цікаву розмову.

– А у мене є запитання до вас, – сказала жінка. – Вичитала у «Нашій громаді», що в Олександрівському будинку культури працює хормейстером Володимир Олександрович Онойченко. Може, це мій родич по батькові?

Я запевнив Ніну Федорівну, що спробую допомогти з'ясувати це і про результат повідомлю особисто.

Віктор КРУПСЬКИЙ

## «Люблю працювати літніми ночами»



У кожному селі є бодай одна людина, яка розуміється на ремонтах помешкань і до якої можна звернутися за такими послугами, якщо самому не хочеться бруднити руки або вони до цього просто не стоять.

У Лісному така людина – Євгенія Кондратьєва. Її спеціалізація – це вирівнювання стін, стель і так званих віконних відкосів гіпсовими шпаклівками, фарбування та наклеювання шпалер. Як запевняють клієнти Кондратьєвої, робить вона це якісно.

За словами Євгенії, вона навчилася ремонтному ремеслу самотужки. Така робота їй – до душі.

– Люблю працювати літніми ночами, – каже. – Ніхто не заважає! Музику, як дехто, я не вмикаю. Подобається тиша.

Віктор ІВАНЕНКО

## Про це писала «Зоря комунізму»

### «Пісня і труд поруч ідуть»

Під таким гаслом проводився на початку 1975 року обласний фестиваль сільської художньої самодіяльності. Брав у ньому участь і хор комсомольської пісні Грузьківського БК, очолюваний А. Стратійчуком. Про нього й розповіла районна газета за 25 лютого.

Повідомляється, що хор отримав грамоту райкому партії та райвиконкому. Згадуються в цій замітці й інші грузьківські аматорські художні колективи – танцювальний гурток (керівник С. Молдавський), духовий оркестр (керівник В. Гаїна).

### Кровна справа

«У восьмирічного Колі Грабенка виникла шлункова кровотеча», – так починається замітка «Ім дякуватимуть хворі», опублікована в районці за 1 лютого 1975 року. Далі розповідається, що Миколку, негай-

но госпіталізованого, врятовано завдяки донорській крові. Також повідомляється, що у колгоспі імені Горького – чимало донорів. Найактивніших з них названо, це – керуючий відділком М. Лизогуб, бригадир тракторної бригади М. Коряк, механізатори В. Гуслистий, А. Дундук, А. Іщенко, С. Марковський, Г. Гордієнко, В. Профатілов, Л. Карпенко, В. Протасов, В. Беспєка.

Автор замітки – А. Микитенко, завідувачий олександрівським ФАПом.

### Математичні змагання на кмітливість

Про змагання юних математиків, учнів 5 – 7 класів Володимирівської середньої школи, повідомила районка у випуску за 11 лютого 1975 року. Розповідається, що «школярі боролися за звання найкмітливішого громадянина Країни математики», що у «програми змагань, яку підготувала вчителька О. Т. Гово-

рова, були цікаві вправи на спостережливість, на кмітливість». Названо й переможців – семикласників Тетяну Шелест та Валерію Вариша, шестикласника Олександра Савченка. Автор цієї замітки – Л. Лісовенко.

### Краєзнавство по-могутнянськи

Про краєзнавство як один з напрямків діяльності Могутнянської бібліотеки написала районка у випуску за 15 березня 1975 року (автор замітки – завідувачка цією бібліотекою О. Чубинас). Розповідається, що у закладі заведено теку, в яку складаються вірізки газетних статей про Могутне, що читацьким попитом користується книга «Історія міст і сіл Української РСР».

Повідомлено також, що «не так давно в нашому селі побував його визволитель П. Гордієнко», що «виступ ветерана записано на магніфонну плівку, тепер цей запис використовуємо на полізаняттях».

## Фізаліс: квітка, фрукт і овоч

Ця рослина є родичем картоплі та помідорів, оскільки, як і вони, належить до сімейства пасльонових. Фізаліс можна розділити на дві групи – ягідну й овочеву.

До **ягідного** належить суничний, або опушений фізаліс. Це однолітня самоопильна рослина висотою 35–45 см. Стебло та листя рясно опушені. Чашечка з плодами спочатку зелена, потім жовтіє, не занадто велика. Ягоди величиною близько 6–12 мм, масою 2–9 г, бурштиново-жовті, кислувато-солодкі, з суничним ароматом. Недозрілі мають присмак пасльону.

Стиглі ягоди містять до 9 відсотків цукру. На відміну від овочевого, ягоди суничного фізалісу не покриті восковим нальотом. Дозрілі ягоди осипаються на



землю, і таким чином рослина легко розмножується самосівбою.

Ягоди суничного фізалісу можна вживати свіжими, варити варення, в'ялити як ізюм. У догляді він більш примхливий, ніж овочевий, хоча в цілому не дуже вибагливий. Віддає перевагу сонячним місцям, чутливий до заморозків. Існує також сорт ананасний, смак плодів якого нагадує ананас.

Представником **овочевої** групи є насамперед фізаліс мексиканський. Він простий у догляді,

ді, смачний і дуже врожайний, невибагливий до ґрунту. Менш вибагливий до тепла, ніж інші види. Витримує невелике затінення.

Це однолітня, перехреснозасильна рослина висотою до 120 см із сильним розгалуженням. Чашечка суха, дуже щільна, зелена, при дозріванні плодів стає жовтуватою. Вона надійно зберігає плоди та захищає їх від холоду. Плоди великі, масою 30–90 г, зеленого, жовтого, білого, фіолетового та інших кольорів, покриті гіркуватою клейкою речовиною.

За смаком плоди мексиканського фізалісу – від кислих до солодких, без аромату, із численним дрібним насінням. Сирими їх їдять рідко. Набагато смачніші мариновані плоди фізалісу.

У кулінарії овочевий фізаліс консервують, засолюють, додають у кашкувату ікру, кладуть у перші та другі страви замість томатів, варять варення.

Перед вживанням плоди дістають із чашечок і промивають гарячою водою, щоб змити клейку речовину, або обдають окропом, після чого вона легко сходить. Цей овоч володіє желейними властивостями. Плоди мають гарну лежкість та відмінно зберігають поживні речовини.

Агротехніка вирощування, як у помідорів, тільки кущі овочевого фізалісу не пасинкують. Рослині потрібні опори. Фізаліс рідко вирощують із розсади, але можна й сіяти у відкритий ґрунт.

А якщо ви любите вирощувати квіти, посадіть звичайний або декоративний фізаліс, і він буде радувати око своїми «ліхтариками» жовтого, жовтогарячого або червоного кольору не тільки в теплу пору року, але й узимку.

До речі, свою назву фізаліс одержав завдяки формі чашечки, адже «фіза» у перекладі означає «міхур».



## Євроінтеграція через танці

Зразковий дитячий ансамбль народного танцю «Любисток» – гордість Івано-Благодатного. Навесні нинішнього року івано-благодатненські юні танцюристи на чолі зі своїм керівником Володимиром Бобком (він же – тамтешній сільський голова) привезли гран-прі з міжнародного хореографічного фестивалю, який проходив у Македонії. А позаминулого року «Любисток» взяв гран-прі на фестивалі в Болгарії. Ще раніш цей колектив за результатами Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського визнано одним з найкращих сільських танцювальних колективів країни.

– Створюючи десять років тому «Любисток», я працював в обласній філармонії, артистом театру «Зоряни», а мешкав у Івано-Благодатному, де свого часу закінчив школу, – розповідає Володимир Бобко. – За плечима було Олександрійське училище культури, спеціальність – хореографія. Першими вихованцями «Любистку» стали чотири хлопчики і стільки ж дівчаток у віці 14 – 15 років. Потім почав залучати молодших. Згодом через травму припинив діяльність у «Зорянах» і влашту-

вався в Івано-Благодатненській школі вчителем фізвиховання (на той час закінчив Кіровоградський педінститут)...

Як зауважив Володимир Бобко далі, головним чинником успіху у танцювальному мистецтві він вважає працю. Мовляв, йому доводилося чути і від Анатолія Кривохижі (знаменитого керівника «Зорян» упродовж багатьох років) про те, що й ведмедя можна навчити на велосипеді їздити. І в «Любисток» Бобко бере усіх,



хто бажає. А якщо дитина на певному етапі починає відчувати брак хисту, то сама припиняє заняття.

На запитання про те, як «Любисток» вийшов на міжнародний



рівень, його керівник розповів:

– Регулярно беремо участь у танцювальних конкурсах, які проводяться в Україні. І займаємо зазвичай призові місця. На одному з таких заходів нас помітили люди, які мають стосунок до міжнародних фестивалів, і запропонували нам поїхати до Болгарії. Оскільки до того «Любисток» не виступав за кордоном (хоча я особисто у складі «Зорян» багатьох поїздив Європою, був і в Кореї), ми дуже хвилювалися. Як з'ясувалося на фестивалі, хвилювання були надаремними – у ньому брали

участь дуже серйозні танцювальні колективи з Македонії, з Придністров'я, Туреччини. Та нам усе вдалося...

Розповідаючи про закордонні поїздки «Любистку», Бобко підкреслює, що чи не найголовніший результат від них – те, що діти повертаються додому, відчуваючи потребу у глибокому вивченні англійської.

– Участь української дітвори у європейських мистецьких фестивалях – це складова нашої євроінтеграції, – переконаний Володимир Бобко.

Віктор ІВАНЕНКО

## Щоденний прогноз за місячним календарем

сечостатева система. Добре очищати помешкання. Усі справи робіть осмислено.

**12 серпня** – протипоказані злість, роздратування. Ідеальний день для укладання шлюбу. Корисно їсти зернові каші. День профілактики різних захворювань. Добре укладати угоди, підписувати контракти.

**13 серпня** – сприятливий час для пошуку джерел фінансування. Фізичні навантаження можуть дати вихід назовні накопиченій енергії. Можете відчува-

ти біль в потилиці. Сприятливий час для влаштування на роботу.

**14 серпня** – добре погуляти лісом, садити рослини, згадувати традиції. Зверніть увагу на ділянку горла і шийний відділ хребта – зараз вони особливо вразливі. Їжте тушковані овочі і салати. Корисний чай із седативних трав. Не шкодуйте часу і грошей на збільшення продуктивності вашої справи.

**15 серпня** – усю інформацію, яку отримуватимете цього дня, розглядайте як матеріал

для вашого духовного росту. Корисні вправи на розтягування м'язів. Їсти можна досхочу, але переважно легку їжу, побільше пити води. Сприятливо робити ремонт.

**16 серпня** – відпочиньте і проаналізуйте обставини, що склалися. Пильну увагу приділіть горлу і ниркам. Тримайтеся в теплі і уникайте протягів. Їжа має бути легкою, не пийте багато рідини. Небезпечно перенапружуватися і затримуватися на роботі.



**10 серпня** – можливість пізнати і знайти ціль життя. Великі фізичні навантаження не рекомендуються. Корисні водні процедури. Більше вживайте овочів, фруктів, горіхів, зелені. Раніше укладені угоди можуть принести перші результати.

**11 серпня** – женіть від себе негативні думки. Рекомендується піст і стриманість. Уразлива

### Ваше здоров'я

#### Чому шкідливо їсти білий хліб

Цей продукт цілком нешкідливий в помірних кількостях, але надмірне його вживання може викликати ряд негативних реакцій.

► Білий хліб – продукт з низькою харчовою цінністю. Тобто, він не приносить ніякої користі. В результаті обробки пшеничне борошно втрачає багато своїх властивостей. Це пов'язано з тим, що із зерен видаляють зародки і висівки. У результаті ми маємо продукт з



низьким вмістом клітковини. До того ж, у ньому практично немає вітамінів і мінералів. Білий хліб містить багато крохмалю, що може утруднити травлення і обмін речовин.

► Містить багато натрію.

Надмірне вживання натрію (солі) може призвести до деяких проблем зі здоров'ям. Понад 77% цієї речовини надходить з оброблених продуктів, включаючи хліб. Крім натрію, така їжа зазвичай містить фосфати і бікарбонат натрію (харчову соду). Надлишок цих речовин може викликати затримку рідини в організмі, а також артеріальну гіпертонію. У білому хлібі може бути до 19 г солі на кілограм. Тобто, близько 4,7 г на кожні 250 г. Згідно з даними ВООЗ, максимальна доза солі для дорослої людини становить 5 г на день.

► Високий глікемічний індекс. Білий хліб є одним з продуктів «швидкого згорання». Тобто має високий глікемічний індекс. Справа в тому, що за відсутності фізичного навантаження, він викликає витрати інсуліну і призводить до високих стрибків рівня цукру в крові. Його вплив на організм можна порівняти з ефектом від білого цукру. Йдеться про підвищення рівня глюкози, порушення роботи підшлункової залози і обміну речовин. Тобто, зростає ризик розвитку цукрового діабету і появи зайвої ваги.

► Містить багато глютену.

Пшениця, з якої виробляють білий хліб, містить занадто багато клейковини (глютену). Ця білкова суміш робить хліб м'яким і апетитним. Проблема в тому, що у багатьох людей дуже чутлива травна система, яка не може правильно засвоювати глютен.

#### Головний ворог здоров'я українців – неправильний спосіб життя

Виконуюча обов'язки Міністра охорони здоров'я Уляна Супрун назвала головну причину того, чому українці мають низьку тривалість життя. Вона вважає, що головним ворогом для українців є неправильний спосіб життя. Понад 80% людей помирають від таких захворювань як серцево-судинна недостатність, діабет та злоякісні утворення. А все це виходить від неправильного способу життя, адже необхідно займатися спортом і правильно харчуватися, щоб залишатися здоровим якомога довше.

Тому необхідно скорочувати вживання жирного і смаженого, менше вживати алкоголю і позбавлятися від шкідливих звичок – тоді ми довше зможемо відчувати себе здоровішими і жити довго, – переконана міністерка.

#### Яблука – щодня



Британські фахівці радять щодня їсти яблука, щоб знизити ризик серцево-судинних захворювань. Доведено, що цей фрукт дуже корисний для серця, а високий вміст калію і заліза в яблуках допомагає зміцнити імунітет. Регулярне вживання яблук нормалізує роботу шлунково-кишкового тракту, печінки, нирок. Допомагають яблука і від закріпів.

За статистикою люди, які регулярно вживають яблука, в середньому на 12 відсотків рідше страждають від захворювань серцево-судинної системи. У них активізуються бактерії, що допомагають створювати жирні кислоти, які забезпечують кислотно-лужний баланс в кишечнику.

Також яблука багаті флавоноїдами, що мають антиоксидантні властивості, завдяки яким знижується рівень «поганого» холестерину крові і тим самим підвищується захищеність людини від атеросклерозу.

### Тісто з маком

#### На Маковія

##### Шулики

Тісто: 240-280 г борошна, 250 г сметани, 1 жовток, 1/2 ст. л. цукру, 1 пакетик ванільного цукру, 1/2 ч. л. соди, дрібка солі. Для заливки: 200 г маку, 3-4 ст. л. меду, 250 мл води.

Змішати сметану, жовток, сіль, цукор. В окремих посуд просіяти половину борошна з содою. Вимішати тісто, поступово додаючи борошно (за потреби). Тісто має бути м'яким. Залишити його на 20-30 хв. при кімнатній температурі. Для заливки мак залити гарячою водою, додати цукор (або мед) за смаком. Заливка має бути солодкою. Тісто розкачати в



пласт товщиною 1,5 см, викласти на деко і випікати до готовності при 180°C. Готові коржі теплими поламати на дрібні (2-3 см) шматочки, розкласти в порційний посуд і залити маковим молоком.

#### Пляцок з маком та медом

3 яйця, 1/2 скл. молока, 1/2 ч. л. солі, 1 скл. цукру, 1 пакетик ванільного цукру, 1/2 скл. рафінованої олії або 100 г вершкового масла, 2 скл. борошна, 1 ч. л. соди, погашеної оцтом, 1/2 скл. маку, 2 ст. л. рідкого меду.

Добре розтерти яйця з цукром. Додати сіль та ваніль. Поступово долити молоко кімнатної температури та олію чи розтоплене масло. В іншому посуді змішати просіяне борошно, розпушувач і сухий мак. З'єднати борошно з молочною масою, вимішати. Викласти тісто у змащену олією і посипану борошном форму. Випікати 30-35 хв. при 180°C. Готовність перевірити зубочисткою. Ще гарячий пляцок прямо у формі полити цівкою рідкого меду. Дати остигнути, нарізати квадратами або ромбами. Зверху посипати подрібненими волоськими горіхами або прикрасити ягодами.

#### Лимонно-макові кекси

1 яйце, 1 скл. борошна, по 1/2 скл. молока і цукрової пудри, цедра половини лимона, 2 ст. л. маку, 50 г розтопленого вершкового масла (або по 1 ст. л. сметани і олії), дрібка солі, 1 ч. л. розпушувача.



Яйце збити з молоком та цукром. Борошно змішати з розпушувачем та дрібною солі. Все з'єднати, додати розтоплене масло, мак і цедру. Вимішати до однорідної маси. Наповнити нею на дві третини формочки для кексів (форми змастити жиром і посипати борошном). Випікати при температурі 180°C 10 хв.